

## **[RELACJA + ZDJĘCIA] JP2 Lecture: Jean-Luc Marion „Pytanie o Bycie i Objawienie”**

Chociaż sam w sobie termin *morfê* jest problematyczny i stanowi przedmiot szczegółowych dyskusji specjalistów, otwiera możliwość odczytania i interpretacji związku pomiędzy sposobem egzystencji dwóch postaci Chrystusa: postaci Boga (*morfê theou*) i postaci sługi (*morfê doulon*). Jezus porzucił swoje *morfê dieu* aż do śmierci na krzyżu poprzez czyste posłuszeństwo – mówił prof. Jean-Luc Marion na Angelicum w Rzymie.

W czwartek, w murach Instytutu Kultury św. Jana Pawła II na Angelicum w Rzymie odbył się pierwszy w roku akademickim 2024/2025 wykład z cyklu JP2 Lecture // Wykłady Janopawłowe. Wykład zatytułowany „Question of Being and Revelation” wygłosił prof. Jean-Luc Marion – wybitny francuski filozof, fenomenolog i teolog rzymskokatolicki, uhonorowany przez Akademię Francuską tytułem „nieśmiertelnego” (*immortel*).

Prof. Jean Luc Marion wygłosił odczyt, którego motywem przewodnim było pytanie o możliwość spojrzenia na *bycie* wpisanego w objawienie biblijne z punktu widzenia Boga-Stwórcy, któremu to zagadnieniu poświęcił swoją najnowszą książkę z 2024 roku „Revelation comes from elsewhere”. Francuski filozof stawia hipotezę, że w historii współczesnej teologii chrześcijańskiej przyjmuje się za oczywiste rozważanie Boga w jego własnym sposobie bycia jako bytu

najdoskonalszego. Tomasz z Akwinu jako pierwszy zdawał sobie w pełni sprawę, że rozpatrując Boga na tle kwestii bytu, musimy zmierzyć się z trudnością wskazania bardzo szczególnej, boskiej drogi bycia Bogiem, która z definicji powinna różnić się od sposobu bycia jakiegokolwiek innej rzeczy. Odległy realizm poznawczy Tomasza z Akwinu jest najlepszym przykładem zdania sprawy z wagi tego problemu. W czasach ponowoczesnych, kwestia bycia została przyjęta jako nowa wiara. Żyjąc w czasach nihilistycznych, wszystko co możemy powiedzieć o bycie, zależy od naszej własnej oceny, której – mówiąc słowami Nietzschego – dokonuje się wolą mocy. W ten sposób realizuje się nasze bycie w codziennym świecie, w którym wszystko ma wartość zależną od ceny ustanowionej przez rynek, producenta, technologię, korporację czy samo społeczeństwo. Wartość nie zależy dłużej od rzeczy, ale oceniającego go podmiotu: ludzkiego umysłu, rządzących czy sił ekonomicznych, w związku z czym, kwestia bytu sama w sobie jest dziś bardziej problematyczna niż kiedykolwiek. Dziś, straciliśmy zaufanie do wielu rzeczy, a używając sformułowania Nietzschego: to, co nazywamy bytem, pozostaje jedynie smugą wyparowującej rzeczywistości.

Jak podkreślił filozof, faktem jest, że w Nowym Testamencie nie ma czegoś, co moglibyśmy nazwać teorią bycia bytu. W szczególności bardzo rzadko pojawia się grecki czasownik być. Można powiedzieć, że o byciu z teologicznego i biblijnego punktu widzenia nie ma przestrzeni do dyskusji. Jest jednak tekst, który otwiera przed nami nowe możliwości interpretacyjne. Mowa o hymnie liturgicznym nieznanego autora, cytowanego przez św. Pawła w Liście do Filipian (2,6-11), w którym rozważa się trzy stany/sposoby bycia (*morfè*) egzystencji Chrystusa. Brzmi on następująco:

On, istniejąc (*hyparchon*) w postaci Bożej (*morfê theou*),  
nie skorzystał (*harpagnon*) ze sposobności,  
aby na równi być z Bogiem,  
lecz ogołocił (*ekenosen*) samego siebie,  
przyjawszy postać sługi (*morfê doulon*),  
stając się podobnym do ludzi.

A w zewnętrznej postaci uznany za człowieka,  
uniżył samego siebie,  
stając się posłusznym aż do śmierci  
– i to śmierci krzyżowej.

Dlatego też Bóg Go nad wszystko wywyższył  
i darował Mu imię ponad wszelkie imię,  
aby na imię Jezusa zgięło się każde kolano  
istot niebieskich i ziemskich, i podziemnych.

I aby wszelki język wyznał,  
że Jezus Chrystus jest PANEM  
– ku chwale Boga Ojca.

Chociaż sam w sobie termin *morfê* jest problematyczny i stanowi przedmiot szczegółowych dyskusji specjalistów, prof. Marion zwrócił uwagę na jego znaczenie w możliwości odczytania związku pomiędzy dwoma postaciami Chrystusa: postacią Boga (*morfê theou*) i postacią sługi (*morfê doulon*). Swoją zewnętrzną, ludzką postać, Chrystus realizuje poprzez posłuszeństwo swojemu przeznaczeniu śmierci krzyżowej. Prof. Marion podkreślił, jak ważne jest właściwe rozumienie ofiary, które w naszym myśleniu nabiera nierzadko pogańskiego charakteru. Swoją zewnętrzną, ludzką postać, Chrystus realizuje poprzez posłuszeństwo swojemu przeznaczeniu śmierci krzyżowej. Porzuca swoją *morfê theou* przez czyste posłuszeństwo. Ofiara, która zostaje przyjęta przez Chrystusa, prowadzi Go do ponownego przyjęcia

tego, co w jej wyniku utracił. Biblijne znaczenie ofiary polega na tym, że to, co otrzymane od Boga, jest mu zwrócone. Podobnie jest z przebaczeniem. W przypadku nieposłuszeństwa zachodzi podobna relacja pomiędzy dawcą a biorcą. Bóg daje nam na nowo to, czym wzgardziliśmy, co zostało przez nas odrzucone. W poświęceniu i przebaczeniu rozumianym w ten sposób staje się jasne, że w centrum tego wydarzenia jest nie to, co oddajemy bądź otrzymujemy, ale ciągłość zachodzącej między dawcą a biorcą wzajemnej wymiany. Rezultatem tej dialektyki poświęcenia i przebaczenia jest to, co powinniśmy nazwać wspólnotą. Komunią. Jest to wymiar, w którym dar jest jedynie okazją do jego przyjęcia, złożenia z niego ofiary. Jezus porzucił swoje *morfê dieu* aż do śmierci na krzyżu poprzez czyste posłuszeństwo.

Zapraszamy do odsłuchania całości wykładu:

JP2 Lecture // Jean-Luc Marion: "Question of Being and Rev..."



*Weronika Maciejewska*

\*\*\*

Otwarte wykłady Janopawłowe wygłaszane przez uczonych z całego świata są organizowane przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu – *Angelicum* w Rzymie, rzymskiej *Alma Mater* Karola Wojtyły.

Instytut Kultury św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (*Angelicum*) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II 18 maja 2020 r. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski.

Zapraszamy serdecznie do ich grona!

>> <https://teologiapolityczna.pl/jp2>

